

Kennisdocument

Natuurbrand- risicocommunicatie

Het risico op natuurbranden in Nederland kan in korte tijd sterk toenemen. Dit komt doordat droogte, warmte en lage luchtvochtigheid elkaar versterken. Hierdoor ontwikkelt de situatie zich niet geleidelijk maar versneld, zelfs sneller dan de klimaatverandering zelf (Lambrechts, 2024; NIPV, 2023). Het is dan ook belangrijk om burgers te informeren over de toename van het risico op natuurbranden.

Steeds vaker wordt er ook nagedacht over hoe communicatie rondom het voorkomen van natuurbranden (preventie) het best vormgegeven kan worden. Wat werkt wel, en wat juist niet? Tegelijkertijd bestaat er soms terughoudendheid in het communiceren over natuurbrandgevaar, uit angst dat dit zou kunnen leiden tot brandstichting. Maar is deze zorg terecht? Bestaat er wetenschappelijke onderbouwing voor het idee dat communicatie over natuurbrandrisico's daadwerkelijk kan leiden tot meer natuurbranden?

Om de veiligheidsregio's, natuurbeheerders en andere betrokkenen advies te kunnen geven over hoe natuurbrand-risicocommunicatie het beste vormgegeven kan worden, heeft het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) een inventariserend onderzoek uitgevoerd. Dit kennisproduct, met de belangrijkste resultaten, geeft inzicht in hoe er op dit moment gecommuniceerd wordt over natuurbranden en wat we hierin kunnen leren van andere landen.

Aanleiding

Vanuit de praktijk krijgt het NIPV signalen dat er onzekerheid bestaat over of, wanneer en hoe er gecommuniceerd moet worden over natuurbrandrisico's in Nederland. Ook vragen sommige organisaties zich af of communiceren over natuurbranden niet juist kan leiden tot het opzettelijk veroorzaken van natuurbranden. Omdat hier nog geen concreet antwoord op gegeven kon worden, heeft het NIPV een inventarisatie uitgevoerd rondom dit thema.

Daarnaast is een algemene vraag wat de effectiviteit van natuurbrand-risicocommunicatie in de Nederlandse context is. Hier is momenteel echter geen wetenschappelijk bewijs over bekend. Mogelijk bieden internationale praktijken en ervaringen van experts waardevolle inzichten over de effectiviteit van deze communicatie.

Aanpak

Om effectieve manieren van natuurbrand-risicocommunicatie te verkennen, is er een inventariserend literatuuronderzoek uitgevoerd en zijn interviews met (inter)nationale experts gehouden. Hierbij is gekeken naar de manier waarop natuurbrand-risicocommunicatie georganiseerd is en uitgevoerd wordt in verschillende landen.

Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek richtte zich op documenten en onderzoeken uit zowel Nederland als het buitenland. Via kennisdatabanken en websites (zoals Google Scholar) is gezocht naar (wetenschappelijke) literatuur met behulp van zoektermen gerelateerd aan natuurbranden en risicocommunicatie.

Interviews

Er zijn enkele digitale interviews gehouden voor een eerste verkenning van of er (inter)nationaal gecommuniceerd wordt over natuurbranden, en wanneer en hoe er gecommuniceerd wordt over dit thema. In deze interviews zijn vijf nationale experts en vier internationale experts bevraagd. De nationale experts zijn werkzaam bij veiligheidsregio's of natuurbeheerders in Nederland. De internationale experts zijn natuurbrand- en risicocommunicatie experts uit Spanje en Portugal.

De interviews richtten zich op de volgende thema's:

- › Of er door partijen gecommuniceerd wordt over preventie van natuurbranden.
- › Wanneer er gecommuniceerd wordt over preventie van natuurbranden.
- › Wat er gecommuniceerd wordt over preventie van natuurbranden.
- › Door wie er gecommuniceerd wordt over preventie van natuurbranden.
- › Inzichten over de effectiviteit van natuurbrand-risicocommunicatie.

De resultaten uit het literatuuronderzoek en de interviews worden beknopt weergegeven in de volgende paragrafen. Hierbij ligt de nadruk op de overkoepelende lessen die we kunnen opdoen uit de nationale en internationale inzichten.

Nationale inzichten

Hoewel natuurbranden in Nederland relatief zeldzaam zijn, zorgen klimaatverandering en toenemende menselijke activiteit in natuurgebieden voor een groeiende noodzaak tot proactieve communicatie over natuurbrandrisico's. Proactieve risicocommunicatie betekent dat er vroegtijdig en doelgericht gecommuniceerd wordt over risico's, dus voordat er een incident of crisis plaatsvindt. Het doel is om burgers goed te informeren, zodat zij weten welke maatregelen zij kunnen nemen om incidenten te voorkomen of hoe te handelen in het geval van een natuurbrand. Proactieve strategieën voor risicocommunicatie zijn noodzakelijk, niet alleen om burgers te informeren over het actuele natuurbrandgevaar maar ook om bewustzijn en kennis op te bouwen, wat bijdraagt aan een cultuur waarin natuurbrandrisico's herkend worden en serieus worden genomen (Plana et al., 2024).

Uit recent onderzoek naar risicocommunicatie blijkt dat weinig mensen zelf ervaring hebben met een natuurbrand (Nederlands Instituut Publieke Veiligheid, 2025). Zij maken zich ook weinig zorgen als ze denken aan de mogelijkheid van een natuurbrand in hun omgeving. De risicoperceptie voor een natuurbrand is relatief laag. Ongeveer de helft van de respondenten (48%) denkt dat het (heel) onwaarschijnlijk is dat er een natuurbrand plaatsvindt in hun omgeving. Ook de mogelijke gevolgen van een natuurbrand worden als relatief klein ingeschat. Daarnaast blijkt dat uit dit onderzoek dat vrijwel niemand al eens eerder informatie heeft ontvangen of geraadpleegd over hoe zij zichzelf kunnen voorbereiden op een natuurbrand. Wel wordt aangegeven dat men hier meer over wil weten. Een groot deel van de respondenten is daarnaast niet tevreden over de informatie die verschaft wordt over een natuurbrand en wil graag op een andere wijze geïnformeerd worden. Zij geven aan liever huis aan huis geïnformeerd te worden door middel van een folder, brochure of brief. De informatie moet lokaal georiënteerd zijn en de gemeente lijkt een logische afzender.

Afzender van natuurbrand-risicocommunicatie

In Nederland wordt er op dit moment met name door veiligheidsregio's gecommuniceerd over natuurbranden. Zij communiceren vooral over preventieve maatregelen die mensen kunnen nemen om de kans op natuurbranden te verkleinen. Een actueel voorbeeld hiervan is de landelijke campagne 'Voorkomen van vuur is jouw natuur' (Brandweer Nederland, 2025), ontwikkeld door de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland in samenwerking met Brandweer Nederland. Deze campagne richt zich onder andere op inwoners van risicovolle natuurbrandgebieden en recreanten. In de campagne worden tips gedeeld over hoe je brand kunt voorkomen tijdens het klussen aan of rondom de woning, of hoe je bij een bezoek aan een natuurgebied veilig kunt barbecueën of veilig je afval weg kunt gooien.

Natuurbeheerders communiceren op dit moment niet tot nauwelijks over preventie van natuurbranden. Zij vinden dit niet hun taak, maar juist een taak van de brandweer en/of de veiligheidsregio's. Ook geven zij aan dat ze het niet hun taak vinden om mensen te waarschuwen. Risicocommunicatie wordt vanuit natuurbeheerders ook niet gedaan bij andere natuurverschijnselen zoals storm of dun ijs. Natuurbeheerders geven aan ervan uit te gaan dat burgers op basis van algemene kennis weten wanneer iets gevaarlijk is. Daarnaast kwam in de gesprekken met natuurbeheerders naar voren dat zij zich herkennen in de opvatting dat het communiceren over natuurbranden kan leiden tot (het opzettelijk veroorzaken van) natuurbranden. Vanuit hun ervaring blijkt dat in het verleden, wanneer er gecommuniceerd werd dat het 'code geel, oranje of rood'¹ was, er meer natuurbranden ontstonden. Daarom zijn natuurbeheerders terughoudend in het communiceren over natuurbranden.

1 Deze codes zijn de voorloper van de twee fases waar nu over gecommuniceerd wordt: <https://www.natuurbrandrisico.nl/uitleg-fases.html>

Natuurbeheerders geven aan dat preventieboodschappen niet het belangrijkste zijn, maar dat ze een snelle inzet van de brandweer belangrijker vinden. Ook geven ze aan dat natuurbranden altijd zullen blijven bestaan. Daarom communiceren ze wel over het feit dat mensen alert moeten zijn wanneer ze zich in een natuurgebied bevinden (signalerende functie). Communiceren over handelingsperspectieven doen natuurbeheerders zelf niet, maar handelingsperspectieven die door de veiligheidsregio's worden ontwikkeld, bijvoorbeeld zoals in de campagne 'Voorkomen van vuur is jouw natuur', worden wel als nuttig gezien.

De communicatie in Nederland richt zich nu met name op wat burgers kunnen doen om natuurbranden te voorkomen. Waar nog twijfel over bestaat, is of er ook richting burgers gecommuniceerd moet worden op welke dagen er een verhoogd natuurbrandrisico is (een overgang van fase 1 naar fase 2 (Brandweer Nederland, n.d.)).

Wanneer wordt er gecommuniceerd?

Op dit moment is er in Nederland geen landelijk strategie voor risicocommunicatie over natuurbranden. De huidige Nederlandse praktijk is seizoensgebonden (communicatie is beperkt tot het hoogseizoen) en gefragmenteerd. Zowel experts als de literatuur benadrukken dat een nationale strategie, doorlopende communicatie en systematische evaluatie kunnen helpen bij het afstemmen en coördineren van natuurbrand-risicocommunicatie in Nederland. Het 'EU Wildfire Peer Review Assessment Framework' (PRAF) kan hiervoor als een bruikbaar toets- en verbeteraamwerk dienen (Casartelli & Mysiak, 2023).

Effectiviteit natuurbrand-risicocommunicatie

Uit het literatuuronderzoek is gebleken dat er weinig literatuur beschikbaar is die zich specifiek richt op de effectiviteit van natuurbrand-risicocommunicatie. Wel blijkt dat er al eerder een behoefte is uitgesproken aan inzichten over de effectiviteit van risicocommunicatie op bewustwording bij burgers (Nederlands Instituut Publieke Veiligheid, 2022).

Internationale inzichten

Internationaal wordt herkend dat er een spanningsveld bestaat tussen het communiceren over natuurbrandrisico's en de vrees dat dit brandstichting zou kunnen uitlokken. Tegelijkertijd geven internationale experts aan dat het informeren van de samenleving van groot belang is, zodat mensen zich bewust zijn van het gevaar en zich kunnen voorbereiden op een mogelijke natuurbrand. De maatschappelijke kosten van het niet communiceren over natuurbrandgevaar zijn volgens deze experts groter dan het risico dat communicatie mogelijk tot incidenten leidt. Een goed geïnformeerd publiek is essentieel voor effectieve risicobeheersing en schadebeperking. Niet communiceren over natuurbranden laat het publiek onvoorbereid en vergroot het maatschappelijke risico. Daarnaast wordt aangegeven dat brandstichters doorgaans al op de hoogte zijn van brandgevoelige omstandigheden, ongeacht publieke informatie. Gerichte surveillance, zoals cameravallen en patrouilles, wordt effectiever geacht tegen pyromanen dan het achterhouden van informatie. Daarbij wordt opgemerkt dat het percentage natuurbranden dat ontstaat door brandstichting laag is.

Effectieve communicatie over natuurbrandrisico's dient volgens de internationale praktijkexperts twee doelen:

- Bewustwording creëren door gedurende het hele jaar als onderdeel van een bredere risicocultuur over natuurbranden te communiceren.
- Gerichte informatie over natuurbranden te delen op dagen met een verhoogd brandgevaar, zodat mensen veilig gedrag vertonen en snel kunnen reageren.

Het publiek moet volgens de experts worden geïnformeerd over hoe natuurbranden kunnen ontstaan en hoe ze voorkomen kunnen worden, maar ook over wat te doen in het geval van een natuurbrand. In Catalonië bijvoorbeeld leidden meer geïnformeerde gemeenschappen tot minder branden (vooral een afname in branden door nalatigheid) op dagen met een hoog natuurbrandgevaar. Belangrijk is wel dat er duidelijke en doelgerichte communicatie plaatsvindt, afgestemd op de verschillende doelgroepen (Plana et al., 2024). In Spanje en Portugal zijn er dan ook uitgebreide strategieën rondom natuurbrand-risicocommunicatie. In Spanje worden campagnes zoals 'Stop al Foc'² en 'Foc off'³ ingezet om burgers bewust te maken van hun eigen rol in het voorkomen van natuurbranden. Daarbij worden openbare risicokaarten en dagelijkse brandgevaar-indicatoren gedeeld via AEMET^{4,5}, (de nationale meteorologische dienst) en sociale media. Daarnaast organiseren regio's lokale consultaties en educatieve programma's⁶ om bewoners actief te betrekken bij preventieve maatregelen. In Portugal is er het nationale plan 'Plano Nacional de Defesa de Gestao Integrada de Fogos Rurais 20-30'⁷, waarin publiekscampagnes, gemeentelijke informatiebijeenkomsten en participatieve workshops centraal staan.

2 <https://mediambient.gva.es/es/web/prevencion-de-incendios/stop-al-foc>

3 <https://interior.gencat.cat/ca/actualitat/campanyes/foc-off/>

4 <https://www.aemet.es/en/eltiempo/prediccion/incendios>

5 <https://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/medi-natural/incendis-forestals/perill-incendi-diari-informe-setmanal/mapa-perill-incendi/>

6 <https://web.gencat.cat/en/actualitat/reportatges/incendis/prevencio-durant-la-sega-del-cereal/index.html>

7 <https://www.agif.pt/en/planning-instruments-national-plan-for-integrated-rural-fire-management>

De literatuur geeft aan dat, voor het informeren van burgers, het gebruik van creatieve middelen (zoals storytelling, kunst en veldlessen) wordt aanbevolen om het handelingsperspectief en de betrokkenheid van burgers te vergroten. Het advies is om kennis en bewustzijn van natuurbrandrisico's op te bouwen en ook te communiceren over de rol van vuur in ecosystemen en de voordelen van beheerbranden en landschapsbeheer in 'Integrated Fire Management'⁸ (Plana et al., 2024; Ottolini et al., 2023). Maak voorlichtingsmaterialen ook herbruikbaar en regionaal aanpasbaar; ontwikkel een publiek toegankelijke bibliotheek met voorbeelden en templates (Plana et al., 2024).

Afzender van natuurbrand-risicocommunicatie

Internationale experts geven ook aan dat het belangrijk is dat er een breed scala aan belanghebbenden en instanties betrokken wordt bij de ontwikkeling en uitvoering van communicatiestrategieën over natuurbranden. Als voorbeeld wordt door de experts natuurbrand-risicocommunicatie in Catalonië genoemd. Daar leidde betrokkenheid van boseigenaren, boeren en burgers tot een toename van kennis en bewustwording, en daardoor tot een afname van het aantal brandstichtingen op dagen met een verhoogd natuurbrandrisico. In Portugal is er een samenwerking opgestart tussen de brandweer en natuurbeheerders; zij hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid in het communiceren over natuurbranden.

De literatuur bevestigt dat het belangrijk is om met meerdere stakeholders samen te werken: werk samen met beschermingsdiensten, onderwijs, NGO's, bedrijven en media/influencers (Plana et al. 2024). Ook blijkt dat het belangrijk is om participatief en inclusief te werken door co-creatie met bewoners, private partijen en maatschappelijke netwerken. Behandel gemeenschappen als 'co-creators' en steun informele netwerken (Ottolini et al., 2023). Ook wordt het onderhouden van langdurige betrokkenheid en het benutten van community-events aanbevolen (Ottolini et al., 2023). 'Firewise communities'⁹ in het buitenland zijn een goed voorbeeld van een dergelijk initiatief (NFPA, n.d.).

Uit de literatuur komt naar voren dat er wordt aanbevolen om natuurbrand-risicocommunicatie te integreren in governance en de hele rampenrisicobeheercyclus (preventie-paraatheid-respons-herstel). Dat betekent dat communicatie over natuurbrandrisico's niet op zichzelf moet staan maar onderdeel moet zijn van alle fasen van rampenrisicobeheer: van preventie en paraatheid tot respons en herstel. Met andere woorden: mensen moeten vóór, tijdens en na natuurbranden worden geïnformeerd en worden betrokken als onderdeel van een geïntegreerde governance-aanpak. Het PRAF (Casartelli & Mysiak, 2023) benadrukt onder andere risicocommunicatie, stakeholderparticipatie, monitoring en evaluatie en beleidscoherentie als pijlers van robuuste systemen.

8 Integrated Fire Management (IFM) is een integrale aanpak van natuurbrandbeheer die preventie, paraatheid, bestrijding en herstel combineert in één gecoördineerde strategie. Het erkent vuur als een natuurlijk proces en streeft ernaar risico's te verminderen terwijl ecologische, sociale en economische belangen in balans blijven. In plaats van zich uitsluitend te richten op het blussen van branden, zet IFM in op proactieve maatregelen zoals brandstofbeheer, betrokkenheid van de gemeenschap en herstel na brand.

9 Firewise communities zijn buurten of groepen die samenwerken om het risico op schade door natuurbranden te verkleinen. Ze volgen richtlijnen voor het creëren van verdedigbare ruimte, het gebruik van brandwerende bouwmaterialen en het opstellen van gemeenschappelijke actieplannen om de veiligheid te verbeteren. Het programma stimuleert gedeelde verantwoordelijkheid tussen bewoners en lokale brandweerdiensten.

Wanneer wordt er gecommuniceerd?

Natuurbrand-risicocommunicatie moet volgens de experts het hele jaar door plaatsvinden om een cultuur van bewustwording en paraatheid te bevorderen. Natuurbranden ontwikkelen zich vaak snel en kunnen binnen korte tijd bewoonde gebieden bereiken. Daarom is het essentieel dat burgers vooraf geïnformeerd worden over wat ze moeten doen in geval van een naderende natuurbrand. Moeten ze evacueren of juist binnenblijven? Die keuzes moeten helder zijn voordat een brand uitbreekt. Als er data bekend is over de oorzaken van natuurbranden is het belangrijk om de handelingsperspectieven voor burgers over preventie van natuurbranden hierbij aan te laten sluiten.

Daarnaast moet natuurbrand-risicocommunicatie volgens experts seizoensgebonden en situatiegericht zijn, vooral vóór en tijdens periodes met verhoogd brandgevaar. Communicatie moet daarbij gericht zijn op grondeigenaren, beheerders, bezoekers van natuurgebieden en bewoners van natuurgebieden of het overgangsgebied tussen natuur en bebouwing ('Wildland Urban Interface' (WUI)). Belangrijk daarbij is dat de communicatie via meerdere kanalen plaatsvindt en is afgestemd op deze doelgroepen. Volgens de experts zou het nog beter zijn als communicatie over risico's van natuurbranden verweven is met het dagelijks handelen van mensen. Ook kan het belangrijk zijn om in sommige gevallen, bijvoorbeeld bij incidenten of veranderende omstandigheden, communicatie over natuurbranden gebeurtenisgestuurd te laten zijn. Een voorbeeld is het geven van tips bij het snoeien of composteren over het veilig opslaan van tuinafval.

Educatie van jongeren wordt volgens de experts als essentieel gezien om natuurbrandbewustzijn in toekomstige generaties te verankeren en mensen voor te bereiden op huidige en toekomstige natuurbranden. Op die manier kan worden bijgedragen aan het vestigen van een cultuur waarin het risico op natuurbranden structureel wordt erkend en wordt meegenomen in gedrag.

Effectiviteit natuurbrand-risicocommunicatie

Internationaal zijn er volgens de experts geen studies bekend die zicht geven op de effectiviteit van natuurbrand-risicocommunicatie gericht op het gedrag van burgers. Zij kennen alleen enkele studies die inzicht geven in de effecten van natuurbrand-risicocommunicatie op kennis over dit onderwerp.

Conclusies

Hoewel het spanningsveld tussen natuurbrand-risicocommunicatie en het opzettelijk veroorzaken van natuurbranden (inter)nationaal herkend wordt, is er in deze inventarisatie geen bewijs gevonden voor het feit dat communicatie over natuurbranden leidt tot meer natuurbranden. De samenhang met meer incidenten op dagen met een verhoogd natuurbrandrisico is lastig te duiden. Op dit moment wordt in Nederland met name over natuurbranden gecommuniceerd op dagen met een verhoogd natuurbrandrisico. De kans dat er op die dagen natuurbranden ontstaan is al groter dan op dagen met een lager risico. De vraag is hoe groot de rol van risicocommunicatie daarin is. Ook is er op dit moment onvoldoende data over brandoorzaken beschikbaar om aan te kunnen tonen of branden daadwerkelijk zijn aangestoken of dat er sprake is van een andere brandoorzaak.

Gebaseerd op hun ervaringen benadrukken experts dat mensen die bewust een natuurbrand willen aansteken, de beste omstandigheden voor een natuurbrand zelf herkennen. Communicatie zet anderen niet aan tot brandstichting. Buitenlandse ervaringen suggereren juist minder branden bij goed geïnformeerde gemeenschappen, omdat deze daardoor alerter zijn op mogelijke gevaren en dus ook op brandstichting.

In Nederland communiceren met name de veiligheidsregio's over preventie van natuurbranden. Natuurbeheerders spelen hier op dit moment geen actieve rol in. Internationaal wordt er voor natuurbrand-risicocommunicatie gebruik gemaakt van een breed scala aan belanghebbenden en instanties (stakeholders) die betrokken worden bij de ontwikkeling en uitvoering van communicatiestrategieën over natuurbranden.

De huidige natuurbrand-risicocommunicatie in Nederland is vooral seizoensgebonden (beperkt tot het hoogseizoen). Internationaal wordt daarentegen benadrukt dat het belangrijk is om gedurende het jaar over preventie van natuurbranden te communiceren. Doorlopende communicatie kan leiden tot een verbetering in het bewustzijn van de risico's rondom natuurbranden (risicocultuur) bij burgers.

Over de effectiviteit van natuurbrand-risicocommunicatie kunnen op basis van dit verkennende onderzoek geen uitspraken worden gedaan. Er is geen literatuur gevonden die zicht geeft op de effectiviteit van natuurbrand-risicocommunicatie gericht op het gedrag van burgers. Ook de geïnterviewde experts konden hier geen uitsluitsel over geven.

Samengevat kan worden gesteld dat natuurbrand-risicocommunicatie zowel gedurende het jaar moet plaatsvinden als specifiek op dagen met verhoogd natuurbrandgevaar. Niet communiceren op dagen met een verhoogd natuurbrandgevaar vergroot de kans dat burgers in aanraking komen met en/of slachtoffer worden van natuurbranden en laat hen onvoorbereid achter.

Wanneer en wat communiceren?

Communiqueer gedurende het jaar over preventie en op dagen met een verhoogd natuurbrandrisico over waarschuwingen en handelingsperspectieven bij een natuurbrand.

Door wie?

Veiligheidsregio's, gemeenten, natuurbeheerders, onderwijs, NGOs, private partijen, media met duidelijke rolverdeling (volgens PRAF-governance).

Er is in deze inventarisatie geen bewijs gevonden dat natuurbrand-risicocommunicatie brandstichting vergroot. Integendeel, internationale ervaringen laten zien dat gerichte en continue risicocommunicatie juist bijdraagt aan risicoreductie.

Lessen en oplossingsrichtingen

Uit deze inventarisatie komen de volgende lessen voor de praktijk naar voren:

1. Ontwikkel een richtlijn voor een nationale communicatiestrategie over natuurbrandrisico's.

Hierin moeten duidelijke rollen en verantwoordelijkheden van verschillende partijen omschreven worden. Gebruik internationale ervaringen als leidraad voor het vormgeven van natuurbrand-risicocommunicatie, aangepast aan de Nederlandse context. Deze richtlijnen moeten aanpasbaar zijn aan de specifieke context van elke veiligheidsregio of provincie.

2. Communiceer gedurende het jaar en situatiegericht: combineer bewustwording (preventie, voorbereiding) met gerichte waarschuwingen op dagen met een verhoogd natuurbrandrisico.

Zet gedurende het jaar in op bewustwording als onderdeel van een bredere risicocultuur. Doe dit door informatie te verstrekken over hoe je de kans op natuurbranden kunt voorkomen (preventie). Communiceer daarnaast gerichte informatie op dagen met verhoogd brandgevaar. Informeer mensen over veilig gedrag dat zij kunnen vertonen en hoe zij snel kunnen reageren wanneer zij met een natuurbrand in aanraking komen. Probeer de inhoud van de communicatie daarbij zoveel mogelijk af te stemmen op verschillende doelgroepen.

3. Investeer in publiekseducatie en bewustwordingscampagnes.

Besteed hierin speciale aandacht aan jongeren, bezoekers en bewoners van natuurgebieden en burgers in de WUI. Om goed voorbereid te zijn op- en effectief te kunnen omgaan met toekomstige natuurbranden, is het van groot belang dat jongeren al op jonge leeftijd worden onderwezen over het risico van natuurbranden. Zo kunnen zij zich beter voorbereiden op mogelijke natuurbranden, die in Nederland in de toekomst extremer kunnen worden. Door educatie ontstaat er een risicocultuur rondom natuurbranden, waarin bewustwording, verantwoordelijkheid en handelingsperspectief centraal staan.

4. Monitor en evalueer natuurbrand-risicocommunicatie.

Op dit moment is er weinig bekend over de effectiviteit van natuurbrand-risicocommunicatie. Om hier een beter beeld van te krijgen en een kennisbasis voor toekomstige verbetering op te kunnen bouwen, is het belangrijk dat dit meer gemonitord en geëvalueerd gaat worden. Zolang daar nog geen informatie over bekend is, zou gekeken kunnen worden naar lessen over risicocommunicatie die zijn getrokken op andere thema's, zoals bijvoorbeeld risicocommunicatie over hoog water. Een relevant voorbeeld hiervan is het programma 'Ruimte voor de Rivier'¹⁰. Dit programma was succesvol, omdat risico's niet alleen gecommuniceerd werden maar samen met belanghebbenden bespreekbaar en beïnvloedbaar gemaakt werden. Door open data, lokale consultaties en interactieve hulpmiddelen konden bewoners begrijpen welke maatregelen nodig waren en meedenken over oplossingen. Deze participatieve aanpak vergrootte het vertrouwen en de acceptatie van soms ingrijpende maatregelen zoals het teruggeven van land aan rivieren en in dit geval leren leven met natuurbranden.

¹⁰ <https://www.ruimtevoorderivier.nl/>

Literatuur

Brandweer Nederland (n.d.). *Natuurbrandrisico - uitleg fases*. <https://www.natuurbrandrisico.nl/uitleg-fases.html>

Brandweer Nederland (2025). *Voorkomen van vuur is jouw natuur*. <https://www.brandweernederland.nl/toolkit-voorkomen-van-vuur-is-jouw-natuur/>

Casartelli, V., & Mysiak, J. (2023). *European Union Civil Protection—Peer Review Programme for Disaster Risk Management: Wildfire Peer Review Assessment Framework (Wildfire PRAF)*. European Commission: Brussels, Belgium.

Lambrechts, H. A., Sooijs, R. D., Paparrizos, S., Ludwig, F., & Stoof, C. R. (2024). Increasing fire danger in the Netherlands due to climate change. *International Journal of Wildland Fire*, 33(12).

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (2023). *Natuurbrandsignaal '23*.

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (2025). *Risicocommunicatie over klimaatrisico's : het perspectief van burgers*.

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (2022). Samen leren van natuurbranden (Issue november). www.nipv.nl

NFPA (n.d.). *Firewise USA*. <https://www.nfpa.org/education-and-research/wildfire/firewise-usa>

Ottolini, I., Arenas Conejo, M., Prat-Guitart, N., Uyttewaal, K., Pandey, P., Rodríguez-Giralt, I., & Cifre-Sabater, M. (2023). *A toolkit for fostering co-creation and participative community engagement with vulnerable communities at risk*.

Plana, E., Serra, M., Nebot, S., Smeenk, A., Macri, P., Vendrell, J., Pronto, L., Canaleta, G., Gomes, J., & Alfonso, L. (2024). *Wildfire risk awareness and communication: Analysis of good practices*. Union Civil Protection Knowledge Network.

Colofon

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade ontstaan door eventuele fouten c.q. onvolkomenheden in deze publicatie.

Om deze publicatie te kunnen blijven ontwikkelen en verbeteren, ontvangen wij graag commentaar en suggesties ter verbetering. Vragen of opmerkingen kunt u sturen naar info@nipv.nl, onder vermelding van de titel van dit document.

© Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV), 2025

Auteur(s)	H.A. Lambrechts, M. Karemaker
Contactpersoon	M. Karemaker
Opdrachtgever	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
Versie	1.0
Status	Definitief
Datum	27 november 2025
Foto's	Shutterstock

Wij hechten veel belang aan kennisdeling. Delen uit deze publicatie mogen dan ook worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding.